

Notitie

Van: Kernteam Rijk-regio Datum: 12 oktober 2023
Aan: BO rijk-regio Status: Intern vertrouwelijk
Onderwerp: Besluitvorming SAF

Conform de afspraken in het BO rijk-regio van 21 december heeft de Strategische Agenda Flevoland (SAF) in het voorjaar van 2023 ter besluitvorming voorgelegd bij de volksvertegenwoordigers van de betrokken Flevolandse overheden. In dit proces zijn enkele verzoeken tot aanpassing gedaan en aandachtspunten meegegeven. In deze notitie doen wij een voorstel hoe daar mee om te gaan:

- In paragraaf 1 beschrijven we schurende punten waar we een besluit van het BO voor vragen.
- In paragraaf 2 doen we voor minder ingrijpende punten een voorstel voor tekstwijzigingen in de huidige versie van de SAF.
- In paragraaf 3 doen we een voorstel voor punten die niet in de huidige versie van de SAF opgenomen hoeven te worden, maar aandachtspunten zijn voor een volgende versie.

Besluitvormingsproces

Deel 1, Deel 2 en de hoofdlijnen van de voorgestelde governancestructuur van de SAF zijn aangeboden aan de colleges van de zes gemeenten, de provincie en het waterschap. Deze hebben de stukken vervolgens aangeboden aan hun volksvertegenwoordigingen. Besluitvorming heeft plaatsgevonden in de provinciale staten, het algemeen bestuur van het Waterschap en bij de gemeenteraden van Lelystad, Noordoostpolder, Urk, Almere en Zeewolde. De gemeenteraad van Zeewolde heeft de SAF ter kennisgeving aangenomen. Besluitvorming in de raad van Dronten moet nog plaatsvinden. Aan Rijkszijde is de Tweede Kamer middels [een brief](#) geïnformeerd op 10 maart. Deze stond op de agenda van het RO commissiedebat van 11 mei.

1. Beslispunten t.a.v. huidige versie SAF (2.0)

a. Buitendijks bouwen

Lelystad dringt er op aan om de richtinggevende afspraak in de SAF over buitendijks bouwen te herformuleren in: *'Rijk en regio gaan in gesprek over lopende projecten, waar de mogelijkheid van buitendijks bouwen onderdeel van is en komen daartoe tot concrete afspraken over de ontwikkeling van de kustzone in Lelystad.'* Tevens pleiten ze ervoor deze tekst op te nemen als aanvullende afspraak en niet (alleen) als onderdeel van de richtinggevende uitspraken.

Voorstel: Wij stellen voor deze wijziging niet door te voeren omdat de huidige tekst zorgvuldig is besproken in het BO van afgelopen december. Daarnaast is het gesprek tussen Rijk en regio over buitendijks bouwen al gaande.

b. Sociale aspecten SAF

Bij verschillende besturen in Flevoland is benadrukt dat het samenlevingsperspectief leidend is. Ook indien we kijken naar ruimtelijke vraagstukken. De gemeente Lelystad benadrukt dat het bouwen aan een samenleving vraagt om meer dan ruimtelijke ingrepen. Zij zien dat het actief werken aan bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond leven wordt benoemd in de SAF deel 1,

maar zien geen vervolg in de uitvoeringsagenda. Zij dringen erop aan om ook aan deze sociaal-maatschappelijke aspecten richting te geven in de Strategische Agenda Flevoland en in te bedden in de governance.

Ook de gemeente Zeewolde vraagt om niet-economische en ruimtelijke thema's als veiligheid, zorg, cultuur, samenleven en onderwijs toe te voegen aan de SAF. En daarbij een proces in te richten voor verdere uitwerking van deze aanvullende thema's, waarbij ook de raden (aan de voorkant) betrokken worden.

Voorstel: De SAF heeft een ruimtelijke oriëntatie als vertrekpunt, waar tevens aandacht is voor daaraan verbonden sociaal-maatschappelijke vraagstukken. Immers, de samenleving staat voorop. Waar de ruimtelijke oriëntatie raakt aan deze sociaal-maatschappelijke aspecten moet de samenwerking met de relevante partijen worden opgezocht. Vandaar dat we voorstellen de koppeling met sociaal-maatschappelijke beleidsterreinen in te bedden in de governance, zodat gezamenlijk bepaald kan worden of en op welke wijze in een volgende uitvoeringsagenda aanvullende afspraken opgenomen kunnen worden. De hoofdlijnen van de governance worden hierop tekstueel aangepast. Daarnaast stellen wij voor op dit moment geen nieuwe richtinggevendende uitspraken of afspraken met een sociaal-maatschappelijk karakter toe te voegen.

2. Voorstel tekstuele aanpassingen huidige versie SAF (2.0)

- Deel 1, blz. 11: Op verzoek van de provincie veehouderij in rijtje van landbouwsectoren toevoegen: "(...) We gaan deze initiatieven de komende jaren maximaal stimuleren om de voortrekkersrol te verstevigen. Daarvoor richten we ons op duurzame akkerbouw, veehouderij, tuinbouw, bosbouw en visserij. (...)"
- Deel 1, blz. 11: Op verzoek van NOP de functie die de Flevolandse landbouw heeft in het mondiale voedselsysteem en de waarde die deze heeft voor de economie en werkgelegenheid benoemen: "(...) De landbouw en visserij is een belangrijke economische sector in Flevoland. Vele bewoners hebben een onderneming of een baan in de sector. Daarnaast is de productie in Flevoland een waardevol onderdeel van het mondiale voedselsysteem. Het is ook een sector die landelijk voor een enorme uitdaging staat om verder te verduurzamen. (...)"
- Deel 1, blz. 21: Op verzoek van NOP Schokland benoemen als kans voor recreatie en toerisme: "(...) Dat kan alleen door samen te werken, zowel binnen Flevoland als met andere regio's. Hiermee kunnen we de kansen die het Flevolandse landschap biedt, zoals het UNESCO Werelderfgoed Schokland, beter benutten."
- Deel 1, blz. 21 Op verzoek van NOP benadrukken van het belang van de scharnierfunctie van de Noordoostpolder en positie als logistiek centrum: "(...) In de logistieke sector liggen bijvoorbeeld grote kansen om te komen tot bovenregionale ontwikkeling met een forse economische spin-off. Denk aan de Flevokust Haven of het verder uitbouwen van positie van de Noordoostpolder als logistiek centrum voor goederen in de maakindustrie en agri-food-sector. (...)"
- Deel 2, blz. 6: Op verzoek van Lelystad benoemen van Lelystad Next Level als lopend traject tussen Rijk en regio: "Rijk en regio werken in Lelystad Next Level samen aan de groei van Lelystad gericht op minimaal 100.000 inwoners met als perspectief: zelfstandig, sociaal veerkrachtig, duurzaam, aantrekkelijk en economisch sterk."

3. Aandachtspunten volgende versie SAF (3.0)

a. Zorgvoorzieningen

De gemeenten Noordoostpolder en Zeewolde vragen meer aandacht voor zorgvoorzieningen in de SAF. Er staat nu al druk op de beschikbaarheid daarvan door het wegvallen van zorgvoorzieningen en de vergrijzing. Dit zal alleen maar toenemen met de verwachte groei van de hoeveelheid inwoners in Flevoland.

b. Mobiliteit

Lelystad vraagt aandacht voor bereikbaarheid in relatie tot de toegankelijkheid van voorzieningen. Zij vinden het essentieel om afspraken met het rijk te maken over o.a investeringen in bereikbaarheid en het oplossen van vraagstukken als dreigende vervoersarmoede bij betalen naar gebruik, energiecongestie, stikstof, etc. Zeker in het licht van het groeiend aantal inwoners in Flevoland. Zeewolde vraagt daarbij aandacht voor de kwaliteit en capaciteit van het openbaar vervoer.

De provincie, NOP en Zeewolde vragen aandacht de veiligheid en doorstroming via de N50 en de verbindingen via de Nijkerkerweg naar de A28 / regio Zwolle te verbeteren. De gemeente Almere vraagt de IJmeerverbinding steviger in het document te benoemen.

c. Vrijtijdseconomie

Lelystad en Zeewolde vragen meer aandacht voor de vrijetijdssector in de SAF. Lelystad geeft aan dat de vrijetijdssector onlosmakelijk is verweven met het versterken van vitale en leefbare stedelijke omgevingen. Zij vinden het van belang dat in de afspraken van de 'rollende uitvoeringsagenda' ook de vrijetijdseconomie en met name toerisme en recreatie wordt benoemd. Zeewolde vraagt in dit licht specifiek meer aandacht voor het kustgebied in de gemeente.

d. Concretisering economische clusters

Lelystad en Zeewolde vragen een nadere uitwerking van de economische sectoren waar Flevoland zich op wil richten. Lelystad pleit er daarbij voor in de uitvoeringsagenda de sterke economische clusters op te nemen om de (door)ontwikkeling van deze clusters te concretiseren. Deze worden benoemd in deel 1, maar niet verder uitgewerkt in deel 2. Zo worden in deel 1 de kansen voor de logistieke sector worden beschreven met o.a. de Flevokust Haven. Maar hoe deze kansen te verzilveren mist in de uitvoeringsagenda. Lelystad pleit hier voor verdere uitwerking, bijvoorbeeld met (een verkenning van) het aanwijzen van Flevoland tot nationaal logistiek cluster.

e. Water en bodem sturend

In het BO van 21 december is geconstateerd dat de Kamerbrief water en bodem sturend van IenW nog niet volledig verwerkt is in deze versie van de SAF. Er is besloten hiervoor de huidige versie van de SAF niet aan te passen, maar dit punt de komende tijd samen uit te werken. Het Waterschap benadrukt het belang hiervan en gaat daar zelf ook actief mee aan de slag. In die uitwerking benadrukt het waterschap het belang van acties op de korte termijn en oog voor de grenzen van het water- en bodemsysteem. Ook Zeewolde vraagt aandacht voor het verder uitwerken van hoe water en bodem sturend samen gaat met grootschalige initiatieven die op korte termijn starten.

f. Bodemdaling

Waterschap Zuiderzeeland vindt dat de voortgaande bodemdaling in de volgende versie van de SAF nadrukkelijker een plek moet krijgen. De noodzaak voor (en het komen tot) een aanpak moet duidelijk worden.

g. Kansen van natuur en water

Het waterschap vraagt meer aandacht voor natuur en biodiversiteit in de Strategische Agenda Flevoland, en hiermee voor de relatie tussen water, bodem en biodiversiteit. Dit vanuit het oogpunt dat natuur soms de sleutel is om tot een oplossing te komen, in plaats van een begrenzer van ontwikkelingsmogelijkheden. Hetzelfde geldt voor water. Hiervoor moet ook oog zijn voor de kansen die het biedt. Denk aan verkoeling en recreatiemogelijkheden in stedelijk gebied en bijdragen van de waterketen aan circulariteitsdoelen.

h. Kwelwater

Zeewolde verzoekt in de uitvoeringsagenda onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het kwelwater (langer) binnen de gemeentegrenzen op te slaan (i.p.v. weg te laten lopen) en op zoek te gaan naar mogelijke toepassingen van dit kwelwater.

i. Consistentie en samenhang tussen pijlers

Het waterschap vraagt aandacht voor de consistentie tussen de drie pijlers. De doelen en de te ontwikkelen producten uit de pijler Robuust Natuurlijk Fundament moeten een volwaardige plaats krijgen in de keuzes rondom woningbouw, economie en ontwikkelingen in het landelijk gebied. De gemeente Zeewolde vraagt daarbij meer aandacht voor de mogelijke schuurpunten tussen de pijlers.

j. Doorontwikkeling Marker Wadden

Lelystad vraagt voor een volgende versie van de SAF aandacht voor de 'Doorontwikkeling Marker Wadden'. Daar is nu geen reservering voor gedaan vanuit de Programmatische Aanpak Grote Wateren (PAGW). Het rijk geeft aan dat doorontwikkeling MW niet aan de orde is. In een volgend afsprakenkader kan wel de lopende actie worden opgenomen om eerst alle geplande maatregelen (zoals Oostvaardersoevers) uit te voeren en de effecten te monitoren, om op basis daarvan te bepalen wat er eventueel aanvullend nodig is in de toekomst voor het verbeteren van de ecologie en waterkwaliteit in het Markermeer-IJmeer.

k. Betrekken stakeholders

Het waterschap, de gemeente Almere en de gemeente Zeewolde pleiten er voor in de verdere uitwerking inwoners, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven en volksvertegenwoordigers vroegtijdig en volwaardig te betrekken en aan te geven wat er met hun inbreng gedaan wordt. Dit moet ook een plek krijgen in de governance.

l. Aanscherpen governance

Het Waterschap in de governance duidelijk op te nemen hoe er met tegenstrijdige belangen en financiële consequenties wordt omgegaan, zodat dit bij de verdere uitwerking van de Strategische Agenda Flevoland geen obstakel vormt. Zeewolde vraagt aandacht voor hoe de samenwerking doelmatig kan blijven en hoe de verschillende overleggen elkaar op inhoud en afstemming niet uit het oog verliezen.

m. Concretisering en keuzes

De gemeente Zeewolde vindt de huidige versie onvoldoende concreet en te algemeen. Er worden er in hun ogen te weinig keuzes gemaakt. Zij pleiten ervoor om in de volgende versie scherper te maken waar Flevoland onderscheidend wil en kan zijn, passend bij het profiel van de regio. Daarvoor moeten er integrale keuzes gemaakt worden. Daarbij moet ook gekeken worden wat er juist minder moet vanuit het oogpunt van duurzaamheid. Voor de uitvoeringsagenda pleit de gemeente voor verdere uitwerking tot SMART acties. Zij vragen in een volgende versie om een

prioritering van de acties en hoe die bijdragen aan de doelen. Ook de gemeente Almere verwacht de komende tijd een concretisering van de afspraken.

n. Brede welvaart

De gemeente Zeewolde vraagt aandacht voor het bredere toekomstperspectief voor de Flevolander/Zeewoldenaar. Zij vinden dat het economisch ontwikkelperspectief domineert en zien graag meer nadruk op andere aspecten van Brede Welvaart.

o. Samenwerking en bevoegdheden

De gemeente Zeewolde ziet graag in de volgende versie een korte reflectie op de aanleiding en achtergrond van de samenwerking. In die samenwerking vraagt de gemeente Almere in de toekomst duidelijker aan te geven waarover een besluit gevraagd werd, gezien de bevoegdheid van de gemeenteraad.

p. Kleinere gemeenten

De gemeente Zeewolde vraagt in het vervolg meer aandacht voor kleinere gemeenten in de regio. Kunnen de kleinere kernen/gemeenten opgaven van de geschetste omvang verantwoord absorberen of moet dat eerst gedetailleerder uitgewerkt worden qua effecten?

q. Relatie met RES

De gemeente Zeewolde pleit ervoor om de relatie tussen de SAF en de Regionale Energie Strategie te leggen. Hoe verhoudt de SAF zich tot de strategieën in de RES, bijvoorbeeld in samenhang met de netverzwaringen van het elektriciteitsnet. Daarbij benoemt de gemeente specifiek termen zoals 'Ruimte voor de energietransitie' concreet te maken en daar naar te handelen.

r. Lelystad airport

De gemeente Zeewolde vraagt aandacht voor de ontwikkeling van Lelystad airport in relatie tot de ruimte van Flevoland, het verblijfklimaat, de goede akkerbouwgrond en woongebieden. Deze worden bedreigd door een ontwikkeling als Lelystad Airport qua overlast en emissies. Zeewolde roept daarom de provincie op de discussie aan te gaan over de wenselijkheid van het vliegveld.